

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ НАУКИ»

Лектор курсу		Шкіль Людмила Леонідівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в GWE		e-mail: l.shkil@duikt.edu.ua сторінка курсу в Classroom – https://classroom.google.com/c/ODQzODk5MTA5NjEw?cjc=ezzz33nq код доступу - ezzz33nq	
Галузь знань		G Інженерія, виробництво та будівництво		Рівень вищої освіти		доктор філософії	
Спеціальність		G 5 Електроніка, електронні комунікації, приладобудування та радіотехніка		Семестр		1	
Освітня програма		Телекомунікації та радіотехніка		Тип дисципліни		Цикл обов'язкових компонент ОНП	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:				
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка
	3	90	18	18		-	54
АНОТАЦІЯ КУРСУ							
Освітні компоненти, які передують вивченню							
Освітні компоненти для яких є базовою			Сучасні методи викладання у вищій школі. Андрагогіка.				
Мета курсу:		Розвинути у слухачів методологічну культуру та здатність застосовувати філософські знання для осмислення та вирішення проблем у власній науковій або професійній сфері. це підготовка фахівця, який здатен не лише здійснювати наукову діяльність, а й глибоко усвідомлювати її філософські підвалини, обмеження та світоглядне значення. Набуття навичок філософської рефлексії щодо наукових проблем і здатності грамотно та аргументовано застосовувати категоріальний апарат філософії сучасної науки у власній професійній діяльності.					
Компетентності відповідно до освітньої програми							
Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)				Hard-skills / Фахові компетентності (ФК)			
ЗК3. Здатність критично аналізувати, оцінювати і синтезувати нові та комплексні наукові ідеї. ЗК5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК9. Здатність визначати та задовольняти потреби особистого та наукового розвитку, бути критичним і самокритичним.				ФК1. Здатність проводити оригінальні наукові дослідження в області телекомунікацій та радіотехніки, отримувати нові наукові результати із використанням існуючого науково-методичного апарату. ФК4. Здатність до аргументованої критики та об'єктивного оцінювання. Уміння брати участь у наукових дискусіях. ФК5. Здатність до здійснення ефективного інформаційного пошуку, структурування інформації, кваліфікованої роботи з різними інформаційними ресурсами, формулювання науково-професійної проблеми, професійного користування програмно-обчислювальними комплексами, володіння спеціальним математичним апаратом що дозволяють досліджувати та проектувати рішення професійних проблем і практичних завдань галузі			

телекомунікацій та радіотехніки.
 ФК7. Здатність планувати та на основі дослідження робити внесок до знань, пов'язаних з важливою задачею, який відповідає якості матеріалів для друку.
 ФК14. Здатність впроваджувати теоретичні знання та дослідження в області телекомунікацій та радіотехніки в професійну практику. Вміння оцінити професійні знання практиків галузі для залучення їх до дослідницьких проектів.
 ФК15. Здатність до діяльності, яка пов'язана з трансформацією наукових досліджень в області телекомунікацій та радіотехніки і розробок інших науково-технологічних досягнень у новий чи покращений продукт.

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН1. Уміння формувати і аргументовано відстоювати власну позицію з різних проблем філософії науки та методології наукового пізнання.
 ПРН2. Уміння визначати та задовольняти потреби особистого та наукового розвитку, бути критичним і самокритичним
 ПРН3. Уміння ставити і вирішувати завдання з проблем самоактуалізації особистості, саморозвитку, самоосвіти, самовиховання та самоорганізації.
 ПРН4. Уміння вести дискусії і полеміки, здійснювати публічні промови, робити повідомлення і доповіді з питань дисертаційного дослідження, аргументовано викладати власну точку зору державною та іноземною мовою.
 ПРН8. Уміння моделювати структуру наукового дослідження, формулювати мету, об'єкт, предмет та наукові задачі, упорядковувати та систематизувати результати дослідження, обґрунтовувати їх достовірність та проводити їх апробацію.
 ПРН9. Уміння обґрунтовувати та формулювати висновки щодо проведених наукових досліджень та рекомендації щодо їх наукового і практичного використання.
 ПРН10. Уміння розробляти проекти наукових досліджень та моделювати їх структуру, застосовуючи різні способи подання статистичної інформації та результатів.
 ПРН11. Уміння управляти науковими проектами, демонструвати своєчасність та плановість у науковому дослідженні.
 ПРН20. Уміння приймати обґрунтовані рішення, бути здатним їх оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
 ПРН22. Уміння формувати концепції, застосовувати та оцінювати предметний проект наукового дослідження.
 ПРН23. Уміння ясно та ефективно описувати та деталізувати результати наукової роботи.
 ПРН24. Уміння приймати участь у спеціалізованих наукових семінарах та публікувати наукові статті в наукових журналах у даній області.
 ПРН26. Уміння підготувати та успішно захистити дисертаційну роботу на основі індивідуальних досліджень. Здатність досягти відповідних знань, розуміння та навиків використання методів аналізу даних і статистики на найсучаснішому рівні.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Розділ 1. Наука як предмет філософського дослідження			
Тема 1. Сучасна наука як предмет філософського аналізу			
Знати: . Здатність філософії впливати на розвиток науки.			
Вміти: Аналізувати особливості проблем, що розглядаються філософією, аналізувати зв'язок філософії науки з історією науки та іншими дисциплінами			
Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9, ФК4, ФК5, ФК15			
Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26			
Рекомендовані джерела: 1–10			
Заняття 1.1. Тема: «Предмет і функції сучасних філософських проблем наукового пізнання» Філософський аналіз науки. Функції філософії у науковому пізнанні. Предмет і функції філософії науки. Наукознавство.	Лекція 1. 2 години		Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.
Заняття 1.2 Тема «Філософський аналіз сучасної науки» Основні філософські підходи в методології наукового пізнання. Роль та функції філософії у науковому пізнанні. Філософія науки як особлива філософська дисципліна. Предметне і проблемне поля філософії науки.	Семінарське заняття 1. 2 години	4 бали	Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom, індивідуальна робота
Тема 2. Етапи становлення класичної науки та її еволюція			
Знати: наукову раціональність та історичні типи наукової раціональності			
Вміти: аналізувати яким чином розглядається поняття «об'єктивна реальність» в межах некласичної науки?			
Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9, ФК5			
Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26			
Рекомендовані джерела: 1–10			
Заняття 2.1 Тема: «Етапи становлення філософії науки» Загальна характеристика східної «протонауки». Особливості формування наукових знань в період античності. Особливості середньовічної «науки». Наука доби Відродження та Нового часу. Становлення класичної науки. Особливості некласичної науки. Специфіка постнекласичної науки.	Лекція 2. 2 години		Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.
Заняття 2.2 Тема: «Еволюція розвитку науки». Особливості розвитку науки в період Античності. Середньовічна наука. Наука доби Відродження. Становлення класичної науки. Класичне природознавство. Перша і друга наукова революції. Особливості некласичної науки. Третя наукова революція. Специфіка постнекласичної науки. Четверта наукова революція.	Семінарське заняття 2. 2 години	4 бали	Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom, індивідуальна робота
Тема 3. Розвиток науки у XIX-XX ст.: генеза та етапи розвитку			

<p>Знати: антипозитивістські концепції в філософії науки ХХ в. та неораціоналізм. Вміти: визначати функції науково-дослідницьких програм в науці. Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9 Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26 Рекомендовані джерела: 1–10</p>			
<p>Заняття 3.1. Тема: «Основні концепції Філософії науки» Виникнення та особливості розвитку філософії науки в ХІХ ст. «Перший» позитивізм (О. Конт, Дж.С. Мілль, Г. Спенсер). Другий позитивізм Е. Маха та Р. Авенаріуса. Неопозитивізм (Л. Вітгенштейн, Б. Рассел, «Віденський гурток» тощо) та аналітична філософія (М. Шлік, Р. Карнап та ін.). Концепція росту наукового знання Карла Поппера. Теорія наукових революцій Томаса Куна. Концепція методологічного плюралізму П. Фейєрабенда. Еволюційна епістемологія С. Тулміна.</p>	Лекція 3. 2 години		Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.
<p>Заняття 3.2. Тема: «Основні концепції Філософії науки» Загальні особливості позитивізму. Форми позитивізму. Наукове пізнання в осмисленні неокантіанства. Філософія науки прагматизму. КонвенціоналізмА. Пуанкаре. Динаміка росту наукового знання у постпозитивізмі. Концепція конкуруючих —дослідницьких програмІмре Лакатоса. Філософія посмодернізму. Цінності філософії епохи постмодернізму.</p>	Семінарське заняття 3. 2 години	4 бали	Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom, індивідуальна робота
<p>Тема 4. Філософія сучасної науки як специфічний тип знання. Наукова картина світу. Знати: сутність філософії наукового знання та його види. Вміти: застосовувати засоби пізнання в науці Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9, ФК1, ФК4, ФК5, ФК15 Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26 Рекомендовані джерела: 1–10</p>			
<p>Заняття 4.1. Тема: «Філософія науки як специфічний тип знання» Сутність знання та його види. Поняття наукового знання. Історичні підходи до класифікації наук. Атрибутивні характеристики наукового знання. Науковий і інший типи знання. Мова науки. Основні функції науки. Наукова картина світу.</p>	Лекція 4. 2 години		Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.
<p>Заняття 4.2. Тема: «Філософське дослідження природи науки» Наука як діяльність по виробництву знання. Структура наукового знання. Атрибутивні характеристики наукового знання. Мова науки. Основні функції науки.</p>	Семінарське заняття 4. 2 години	5 балів	Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom, індивідуальна робота
Самостійна робота			
Тема 1. Філософія сучасної науки як предмет філософського аналізу.	Самостійна робота 1. 4 години	2 бали	Проаналізуйте співвідношення понять «знання» та «наукове знання».

Тема 2. Етапи становлення класичної науки та її розвиток.	Самостійна робота 2. 4 години	2 бали	Визначить основні етапи розвитку класичної науки.
Тема 3. Розвиток науки у XIX-XX ст.: генеза та етапи розвитку.	Самостійна робота 3. 4 години	2 бали	Дайте характеристику основних складових підстав наукового пізнання - ідеалів і норм, наукової картини світу, філософських основ.
Тема 4. Філософія сучасної науки як специфічний тип знання. Наукова картина світу.	Самостійна робота 4. 4 години	2 бали	Проаналізуйте основні підходи до аналізу наукових картин світу.

Розділ 2. Структура, методи та розвиток сучасної філософії науки як соціального інституту

Тема 5. Форми і методи сучасного наукового знання			
Знати: Загальнонаукові методи теоретичного рівня пізнання. Абстрагування. Ідеалізація. Уявний (мисленнєвий) експеримент. Формалізація. Створення «формальної» мови. Мова науки. Дедукція. Індукція. Помилки, які виникають при індуктивних умовиводах.			
Вміти: застосовувати загальнонаукові методи, що діють на емпіричному і на теоретичному рівнях пізнання, застосовувати аналіз і синтез, робити висновки за аналогією, застосовувати методи перевірки і підтвердження гіпотез.			
Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9, ФК1, ФК4, ФК14			
Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26			
Рекомендовані джерела: 1–10			
Заняття 5.1. Тема: «Форми і методи сучасного наукового знання» Поняття пізнання та його види. Рівні і форми пізнання. Структура наукового пізнання. Проблема істини в пізнанні. Істина і правда. Специфіка наукової методології.	Лекція 5. 2 години		Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.
Заняття 5.2. Тема: «Методологія сучасного наукового пізнання» Місце теорії в наукових дослідженнях. Методологія і методи наукового пізнання. Основні групи загальних методів наукового дослідження. Правила аргументації.	Семінарське заняття 5. 2 години	5 балів	Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom, індивідуальна робота
Тема 6. Філософські методи пізнання та можливості їх застосування в науці.			
Знати: Перспективи та протиріччя в застосуванні філософських методів в науці.			
Вміти: застосовувати особливості аналітичної філософії та методології в науці.			
Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9, ФК1, ФК5, ФК7, ФК14, ФК15			
Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26			
Рекомендовані джерела: 1–10			
Заняття 6.1. Тема: «Філософські методи пізнання та можливості їх застосування в сучасній науці» Діалектичний метод. Феноменологічний метод. Герменевтичний метод. Синергетика як метод науки. Трансцендентальна аналітика.	Лекція 6. 2 години		Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.

<p>Заняття 6.2. Тема: «Методологічний плюралізм пізнання в сучасній науці» Методологія наукового пізнання, її поняття і зміст. Науково-пізнавальна діяльність як процес. Логіка наукового пізнання.</p>	<p>Семінарське заняття 6. 2 години</p>	<p>5 балів</p>	<p>Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom, індивідуальна робота</p>
<p>Тема 7. Дослідження філософії сучасної науки як як соціального інституту. Знати: Етапи становлення сучасної науки як соціального інституту. Вміти: застосовувати наукову комунікацію та та індекс цитування. Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9, ФК1, ФК4, ФК7 Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26 Рекомендовані джерела: 1–10</p>			
<p>Заняття 7.1. Тема: «Сучасна наука як соціальний інститут» Соціокультурна сутність науки. Наукова комунікація. Норми та цінності наукової спільноти.</p>	<p>Лекція 7. 2 години</p>		<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.</p>
<p>Заняття 7.2. Тема: «Сучасна наука як соціокультурний феномен» Історія та зміст філософського обґрунтування науки. Передісторія появи наукового знання. Становлення світогляду науки.</p>	<p>Семінарське заняття 7. 2 години</p>	<p>5 балів</p>	<p>Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom, індивідуальна робота</p>
<p>Тема 8. Сучасна наука і мораль. Етика сучасної науки. Знати: основне питання етики науки та когнітивні цінності науки. Моральні цілі, засоби та наслідки наукової діяльності. Сенс наукової діяльності. Вміти: визначати пріоритет людських вимірів розвитку науки і техніки. Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9, ФК4, ФК7 Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26 Рекомендовані джерела: 1–10</p>			
<p>Заняття 8.1. Тема: «Сучасна наука і мораль» Етика як наука про мораль. Моральний вибір і моральна відповідальність. Професійна відповідальність ученого.</p>	<p>Лекція 8. 2 години</p>		<p>Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.</p>
<p>Заняття 8.2 Тема: «Етика сучасної наукової діяльності» Професійна етика і відповідальність вченого. Академічна культура і добросовісність. Проект сприяння академічній добросовісності в Україні. Норми комунікації у науковому співтоваристві. Розвиток і лідерство науковця.</p>	<p>Семінарське заняття 8. 2 години</p>	<p>5 балів</p>	<p>Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom, індивідуальна робота</p>
<p>Тема 9. Науково-технічний прогрес та особливості сучасної науки. Знати: науково-технічний прогрес (НТП). Еволюційна форма НТП. Революційна форма НТП. Науково-технічна революція (НТР). Наукові революції. Глобальні наукові революції. Основні риси постнекласичної науки. Вміти: аналізувати соціальні наслідки науково-технічної революції. Формування компетентностей: ЗК3, ЗК5, ЗК9, ФК1, ФК14</p>			

Результати навчання: ПРН1- ПРН4, ПРН8-11, ПРН 20, ПРН22-ПРН24, ПРН26 Рекомендовані джерела: 1–10			
Заняття 9.1. Тема: Науково-технічний прогрес (НТП). Науково-технічна революція: сутність, закономірності та соціальні наслідки. Наукові революції: їх сутність і роль в пізнанні. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз.	Лекція 9. 2 години		Лекція-візуалізація, експрес-опитування здобувачів, активізація уваги здобувачів за допомогою проблемних питань, спонукання здобувачів до самостійної оцінки лекційного матеріалу та висновків, підтримка психологічно-комфортної атмосфери під час лекції за рахунок постійного контакту зі здобувачами.
Заняття 9.2. Тема: Основні риси постнекласичної науки. Ідейно-світоглядні установки науки. Роль науки в подоланні сучасних глобальних криз. Глобальні наукові революції як фактор формування і розвитку історичних типів наукової раціональності.	Семінарське заняття 9. 2 години	5 балів	Усне опитування, навчальна дискусія для поглибленого розуміння основних положень, проведення тестування за допомогою системи classroom , індивідуальна робота. Залік.
Самостійна робота			
Тема 5. Форми і методи наукового знання.	Самостійна робота 5. 8 годин	2 бали	Дослідити основні соціальні наслідки НТР.
Тема 6. Філософські методи пізнання та можливості їх застосування в сучасній науці.	Самостійна робота 6. 8 годин	2 бали	Проаналізуйте основні види наукових криз, які відбуваються в сучасній науці.
Тема 7. Сучасна наука як соціальний інститут.	Самостійна робота 7. 8 годин	2 бали	Визначіть основні постулати сучасної науки, як соціальної інституції.
Тема 8. Сучасна наука і мораль. Етика науки.	Самостійна робота 8. 8 годин	2 бали	Визначіть основні теоретико-методологічні засади наукової етики.
Тема 9. Науково-технічний прогрес та особливості сучасної науки.	Самостійна робота 9. 6 годин	2 бали	Проаналізуйте різницю між поняттям «прогрес» та «науково-технічний прогрес».
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
1. Мультимедійний проектор 2. Програмна платформа Google Classroom .			
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
1. Філософія науки. Етика та методологія наукового дослідження : навч.- метод. посіб. для підготовки докторів філософії «Doctor of Philosophy» (PhD) / І. Г. Утюж [та ін.]. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – 76 с. http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream 2. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Phil-science.pdf - (дата зверення 01.09.2025). 3. Кузь О. М. Філософія науки : навчальний посібник / О. М. Кузь, В. Ф. Чешко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://philarchive.org/archive/СHEPOS-2 - (дата зверення 01.09.2025).			

4. Дзьобань О. Філософія науки: Підручник / Олександр Дзьобань - ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». – Київ; Одеса : Фенікс, 2024. – 516 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ippi.org.ua/sites/default/files/filosofiya_nauki_2024.pdf - (дата зверення 01.09.2025).
5. Петінова О. Б. Філософія науки: навчальний посібник / О. Б. Петінова. – Одеса, 2021. – 213 с. . – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3fmb_finan/Filosofiya-navch.-posibnyk.-Petinova-O.B.pdf - (дата зверення 01.09.2025).
6. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – 364 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2018/08/Melnyk60h84-2016-ilovepdf-compressed.pdf> - (дата зверення 01.09.2025).
7. Ханстантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій / В.О. Ханстантинов. — Миколаїв: МНАУ, 2021. — 188 с. - – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9839/1/filosofiya-kurs-lekcij.pdf> - (дата зверення 01.09.2025).
8. Шкіль Л.Л. Освіта впродовж життя як виклик часу в нових українських реаліях // Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи: матеріали І Міжнародної наукової конференції, м. Житомир, 27- 28 квітня 2023 р. / Ред. кол.: О. А. Черниш, В. М. Слюсар, Л. М. Червона [та ін.] – Житомир : Житомирська політехніка, 2023. – 319-321 с.// – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/zmist.pdf> - (дата зверення 01.09.2025).
9. Шкіль Л.Л. Філософія як спосіб виховання й навчання // «Глухівські історико-філософські читання пам'яті Валерія Белашова, Мечислава Заремського, Віктора Заїки та Юрія Коваленка»: збірник наукових праць / [редкол.: Гриценко А.П., голова, Чумаченко О.А., співголова та ін.]. – Глухів: Глухівський національний педагогічний університет ім. О.Довженка, 2023.– Вип.1.
10. Шкіль Л.Л. Роль філософії у формуванні критичного мислення студентів під час війни // Четверті академічні читання пам'яті професора Г.І. Волинки «Філософія, наука і освіта: в глобальному вимірі соціально-турбулентного світу»: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 24-25 травня 2023 року. Київ: кафедра філософії УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, с. 133 - 135

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і семінарських занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання.

КРИТЕРІЙ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем 60 балів у сукупності за всіма темами дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	• Участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання	42 бали
	• Самостійна робота	18 балів
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ <i>Залік</i>	Метою заліку є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Залік проходить в усній формі.	40 балів

Додаткова оцінка

Види навчальної роботи	Оцінювання
Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій за тематикою освітньої компоненти:	
- Тези доповіді на фаховій конференції.	3 бали
- Стаття у фаховому виданні.	5 балів
- Стаття в іноземному рецензованому виданні.	10 балів

Максимальна кількість додаткових балів, які можуть бути зараховані здобувачу освіти - 10 балів.

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ

бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /запис в заліковій відомості
90-100	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних/контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або Здобувач проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	Достатній Забезпечує здобувачу самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни.	Добре / Зараховано (В)
75-81	Здобувач в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних /	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (С)

	контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.		
67-74	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядались з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.	Задовільно / Зараховано (D)
60-66	Здобувач має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни.	Задовільно / Зараховано (E)
35-59	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) В залікову книжку не представляється
0-34	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) В залікову книжку не представляється

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача, він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у Силабусі.